

lemzi annak életét, akit a Lélek mozgat, aki a magány sivatagján és a lemondás kemény útjain halad a cél felé. Sohase tökéletes, soha nem éri el ezt itt az időben; csak „szalad” Krisztus után, aki „megragadta őt” kimondhatatlan, kifejezhetetlen szeretetével. Végül is nem mi, hanem Ő, Isten hűségese ígéretéhez és szövetségünkhöz. Ez a vígasza annak, aki Őrte lemondott a házasságról, a testi-lelki élettársról. „Én leszek a te igen nagy jutalmad...”

Gerda Hampel – Claudia Teichert

A FELESÉGEM A BARÁTOM

Két ember házasságra lép. Előzőleg barátok voltak. Sőt: házasságukat nyilvánvalóan mint legjobb barátok kötik meg.

Egymást „barátjuknak”, „barátnőjüknek” választották, mások kizárásával. Így már nyomatéka van a szónak: az én barátom, az én barátnóm. Kapcsolatukra új szabályok érvényesek. Bízalom, összetartás, titokmegőrzés és becsületesség dolgában megnőnek az elvárások. Jobban feltárja magát mind a kettő a választottja előtt, mint bárki más előtt.

Már most, a házasság küszöbén, barátságuk küszöbén megtapasztalják, mennyire tisztelik és szeretik majd egymást, mennyi érdeklődés lesz bennük a másik iránt, mennyi időt fordítanak egymásra. Természetesen szándékukban áll, hogy legalább is megmaradnak abban, amit most begyakorolnak.

És ha házasságukat megkötik, akkor többé már nem barátok? Erről a kérdéstről gondolkodjunk el kissé.

Az ember azzal köt házasságot, aki a legjobb barátja. Azt akarja, hogy hitvestársa maradjon is meg egy életre legjobb barátjának! „De nagyszerű, hogy rád találtam! Vége a keresgélésnek. Ezután mindig lesz valaki, aki törődik sorsommal, akinek fontos lesz az, mi történik velem, és tesz is majd egyet-mást értem.”

Igenis barátok maradnak

Ha már hosszabban élnek a házasságban, ha a szerelmi érzések már eltűntek vagy eltűnőben vannak: barátok-e még akkor? Legalább barátian érznek-e egymás iránt? Bizony, ehhez az elvhez ragaszkodni kellene: a férjem, a feleségem az én legjobb barátom! Az is marad, történjék akármi. A fiataloknak van tapasztalati fogalmuk a barátságról, jól tudják, mi az. A házasság viszont számukra még ismeretlen; inkább a kevésbé bátorító oldalát látják. Mit mondjunk nekik? Azt, hogy a házasság jóbarátság, és igazán nem „valami egészen más”. Legalábbis nem más a mindennapokban. Ha ezeket a gondolatokat jobban hangoztatjuk a fiatalok előtt, nem tekintik majd a házasságot börtönnek. A szorongó kérdésre, jó-e házasságban élni, bátran adhatunk igenlő választ. A barátod most segít, veled tart, ezt teszi tehát később

is, mint férj, hiszen – barátod marad; a menyasszonyod, a mostani barátnőd, majd törődik veled, főz rád, segít neked – hiszen asszony korában is barátságban maradtok!

Férj és feleség. Sok-sok időn át barátok. Megmutatkozik ez abban, hogy ha „összekoccannak is a poharak”, azért nagy veszedelem nem származik belőle, szépen minden elsimul. Apránként megtanulják, hogy időt kell adniuk egymásnak ütközéseik belső feldolgozására; megértik, hogy olykor titkuk is lehet, éppen azért, hogy meg ne bántsák a másikat; s hogy csak megrontja a légkört, ha valaki kíváncsiságból, hatalmi öntudatból vagy féltékenységből mindenről tudni akar.

Vannak válságos idők a házasságban. Ilyenkor mind a kettő bajban van, szükséges tehát, hogy a bajt közösen bajjuknak lássák mind a ketten. Végül is, csak mint barátok tudnak a bajon segíteni. „A barát ne hagyja magára bajban a barátját” – ez az elv az erkölcsi értékek sorában mindig megtalálható. Amikor egy házasság válságba jut, ez a szemléletmód feltétlenül többet segít, a kölcsönös elkötelezettség tudatát jobban elmélyíti, mint a holtomiglan-holtomiglan törvény, ami sajnos – az eskü pecsétje ellenére is – oly törékeny...

A házasság elött felbomolhat a baráti viszony; a fiatalok megérzik, hogy annak teherbírása kevés lenne a házassághoz, ezért szakítanak egymással. „De azért barátok maradhatunk” – mondják néha. Nem menne tönkre annyi házasság, ha a házastársak – például éppen gyermekeik érdekében is – „legalább” barátok maradnának. Erre bizony szükség lenne, főleg ha a házasság hosszú története folyamán megváltoznak érzelmeik, ha csalódások és a túlzott megterhelés miatt már nem megy a kölcsönös megértés... Igen, lehetnek időszakok, amikor meg kellene próbálni azt, hogy „legalább mint barátok” tartsanak ki mindaddig, amíg megint teljes értelemben vett férj és feleség nem lesznek.

... én azért meg nem sértődöm

Igazán baj, hogy kevésbé van tudatunkban: a másik fél a házasságban is barátom marad. Megmondom, miért baj. Azért, mert egy barát megengedhet egyet-mást magának, amiért barátja még nem sértődik meg. Veszekedhet, például. A veszekedés még nem azt jelenti, hogy rossz a barátság. Ugyanúgy azt sem jelenti, hogy rossz a házasság. Csak éppen arra kellene ügyelni, hogy az összekoccanás mindkettőben valami jó irányú változást hozzon létre.

A barátság alapja nem lehet csupán érzelem. Egy Mozart által megzenésített költemény így adja vissza ezt a gondolatot: „A szerelmeseket mindenki észreveszi. A barátokat csak a figyelmes szemlélő.” A házastársaknak tehát tenniük kell valamit, hogy megmaradjon a házastársi barátság. A házasságban, ha az olyan, amilyennek lennie kell, tulajdonképpen nem azért maradnak meg egymás mellett, mert a törvény miatt együtt kell maradniuk, nem is azért, mert ezt egymásnak megígérték, hanem azért, mert ez és ez az ember

– a házastárs – tüzőn-vízen át bizonyította barátságát és újra és újra bizonyítani is fogja, a halálig.

Ami szépet-jót tehát a barátságról elmondani lehet, az a házasságra is érvényes. Természetesen a házasság több, mint barátság, de az a legkevesebb, hogy barátság legyen – nehéz időkben is.

Greely, az amerikai pap-pszichológus, meg éppen azt ajánlja, hogy a házastársak közös életét a „barátság” alapfogalmával jelöljük. Ez a házasságban azt is jelenti, hogy a házastársak nem lehetnek olyan értelemben egymás rabjai, hogy ne szentelhetnének egy kis időt saját kedvteléseiknek, barátaiknak. Az meg egyenesen kívánatos, hogy mint házaspár más házaspárokkal eleven baráti kapcsolatot ápoljanak. De feltétlenül mondjanak le mindenféle könnyed udvarlásról, mert az joggal váltja ki a házastárs féltékenységét.

A barátságba egyébként a felnőtt gyermekek is bevonhatók. Nagyon elmélyült, sikeres barátság alakulhat ki a két nemzedék tagjai között!

Közös célok

A legfontosabb mindenesetre az marad, hogy az életcél, az életvitelt és más, jelentősnek tartott dolgokat illetően azonos állásponton legyenek. A barátság ugyanis a szellemi-lelki egyetértésből, hasonló érzületből és azonos életelvekből fakad.

Figyelembe kell vennünk, hogy e szavaknak – barát, barátnő – napjainkban más értelmük is lehet. A férj szeretőjét éppen úgy „barátnőnek” nevezik, mint teszem azt, a házaspárral mint olyannal barátságot tartó nőt, minden szexuális kapcsolat kizárásával. Miért alakulhatott ki ez a szóhasználat? Talán azért, mert túl kevésbé van a tudatunkban – és ennek megfelelő a magatartásunk is –, hogy a házasságkötés után is megmarad a férfi, a nő házastársa barátjának, barátnőjének. Hogy barátokként évdhetnek egymással, játszhatnak, mehetnek moziba, táncolni vagy éppen templomba. Hogy nem kell mindig a házi gondokkal, a gyerekekkel, a foglalkozási teendőkkel törni magukat: éppen úgy, mint házasságkötésük előtt; egy kicsit fecseghetnek, gondtalanul együtt szórakozhatnak. Mint a barátok szoktak. Aki erre nem gondol, vagy ezt éppen tilosnak, meg nem engedettnek tartja, az lelkiismeretlenül megsérti házastársát és házasságukat.

Isten barátságával

Túl nagy elvárásokkal tehát ne terheljük meg a házasságot. Kívánjuk a fiatal pároknak: maradjatok jóbarátok! El ne veszítsétek a derűt és a vidám közösségi légkört a mindennapok stresszhatásai közepette. Az egymás kegyeiért való versengésben nem kell változásnak következnie az esküvő után. Hogy mi a barátság, azt már házasságtok előtt megtapasztaltátok. A házasságban legyetek még jobb barátokká! A barátság mintája, amelyhez igazodtok, mindig fiatalokotok barátkozási módja legyen. – Az életre szóló elkötelezettség így igazán nem „félelmetes”!

Igen, bizalmat és kedvet adhat a házasságokhoz a jelszó: a házasság – barátság! A házastársak – barátok. Az idős házásokban, negyven vagy akár-hány év után is, jóleső érzést kelt a tudat, hogy házasságuk éveit barátokként, jóban-rosszban összeforruva élték át: mindig barátok maradtak. Veled és Istennel vagyok szövetségben, barátságban: ezzel a jelszóval érdemes házasságban élni. „Ha a barátság elemei hiányoznak, vagy nem eléggé fejlődtek ki, akkor a házasság ingatag alapokon áll. Igaz, a házasság több, mint barátság. Ha úgy tetszik, mondjuk így: egy zártkörű (exkluzív) barátság, de barátság” (Jakob David). Tegyük hozzá, hogy szükség van közös barátokra is, akikben megbízhatnak, és akik révén életük egészséges módon kiszélesedik.

Házasság mint barátság: talán szokatlan elképzelés. De igen üdvös célkitűzés!

S végül egy példa, hogyan is festhet ez a gyakorlatban . . .

A férj, Tamás, idegesen jön-megy a folyosón. Felesége, Lenke, ma sem képes idejében elkészülni. Pedig ma nem akármilyen nap van: házasságuk tizedik évfordulója, s színházba akarnak menni, utána pedig ünnepi vacsorára . . .

No végre, jön. A férj nem szól semmit, de türelmetlen tekintete mindent elárul.

„Szegénykém”, mondja kissé szégyenlősen Lenke, „már tíz év óta vagyunk együtt. Már rájöhettél volna, hogy sohasem fogok megjavulni.”

„Hát, ami azt illeti”, mondja Tamás, „jóval több, mint tíz éve ismerlek erről az oldaladról.” – Beszállnak az autóba, indulnak. A férj folytatja: „Már a házasságunk előtt sem voltál pontos, soha.”

„Valóban”, ismeri be Lenke, „ez nagy hibám. Nem is hiszed, hányszor tettem fel magamban, hogy megváltozok. Hát nem megy. Nem megy!”

„Kár is erőlködnöd”, mondja kissé gúnyosan Tamás. „Sejtettem én ezt már előre, már az esküvőnk előtt.”

„Jé, és mégis elvettél? Azóta hányszor dühösködteél késéseimért!”

Közben rákanyarodtak a főútvonalra.

Rövid csend után Tamás vallomása következett.

„Még sohasem meséltem el neked, hogy amikor még nem voltál menyasszonyom, csak együtt jártunk, egyszer próbára tettelek.”

Lenke felkapta a fejét: „Mit csináltál?”

„Próbára tettelek. Emlékezz csak. Egyszer egy este, éppúgy mint most, színházba akartunk menni. Megegyeztünk, hogy a busznál várlak. Akkor azonban megesküdtem magamnak, hogy ha most is késel, szakítok veled. Csak hogy hát éppen azon az estén – hangsúlyozom: kivételesen – pontos voltál. No, gondoltam, majd csak megtanulja ez a lány a pontosságot.”

Lenke megkövülten bámult a férjére: „Mondd, tényleg szakítottál volna velem, ha akkor késem?” – kérdezte megrökönyödvé.

„Gondolom, igen. Biztosan! De mi izgatott fel annyira? Hiszen révbé juttunk!”

Lenke nagyot sóhajtott. „Tiszta véletlen volt, hogy akkor is nem késtem el. Ahogy ilyenkor történni szokott, már elment a busz, mire a megállóhoz értem. Szerencsére Jutka, a barátnőm jött éppen arra kocsijával. Felvett. Megértette, miről van szó. Üldözőbe vettük a buszt. Csak úgy röpültünk: érezte, milyen kínos lenne nekem, ha megint rajtakapnál a késésen. Hazudni meg neked a világeért sem akartam volna. Éppen az utolsó előtti megállónál csíptük el a buszt. Beugrottam, és a megbeszélit helyen büszkén szálltam ki belőle. Nem kellett megint vallatásodat elszenvednem. — Ezek szerint Jutkának köszönhetjük, hogy férj-feleség vagyunk. Nem igaz?!”

Tamás nem jutott szóhoz. A csendet Lenke nyugtalan kérdése törte meg: „Csak nem sajnálsz talán, hogy a véletlen megzavarta terveidet?”

„Nem. Azt már nem!” — felelte elgondolkodva Tamás. „Dehogy sajnálom! Pedig akkor valószínűség szakítottam volna veled, annyira idegeimre ment örökös késésed. Mert akkor még nem jöttem rá, hogy valamilyen gyengéje mindenkinek van. Mindenkiben van sok jó is meg nem jó is. Házasságunk alatt benned igazán sok jót fedeztem fel. Ha meggondolom: mit számít, hogy pontatlan vagy. Biztosan te is bosszankodsz nem egyszer az én gyengéim miatt, és mégis szeretsz. De abban a döntő órában erre még biztosan nem gondoltam volna.”

Tamás jobbkezeivel elengedte a kormányt és megszorította Lenke kezét: „Azt hiszem, a véletlen nagy szívességet tett nekem.”

Lenke pedig rámosolygott a férjére: „Én meg azt hiszem, nem is lehetett volna jobb évfordulónk.”

Tamás kamaszosan vigyorgott: „Ne félj, lesz még ennél is jobb!”

Forrás: A pallottinusok (Katholisches Apostolat, 8904 Friedberg b. Augsburg-NSZK) 1986-os Kalendáriuma: „Das Glück der Freundschaft“, és Gayda Press, 8870 Günzburg.

Fehér Gyula

HA LENNE EGY SZENT BARÁTOM . . .

A barátság Lisieux-i Szent Teréz életében

„Gyakran dédelgettem magamban azt a benső és igen élénk vágyat, hogy ismerkedjem meg egy szenttel és legyen a barátnőm, akit majd egyszer szentté is avatnak. Ezt a kegyelmet kértem a jó Istentől.” Kevés ember volt, akinek hasonló vágyát szó szerint teljesítette az Úr: Marie-Louise Castel (1874–1944, szülei tizenkilenc gyermeke között ő volt a tizenharmadik), mint kármelita Szentháromsággról nevezett Mária nővér, Lisieux-i Szent Teréz legkedvesebb újoncnője volt. Az 1904-ben írt rövid önéletrajzából vett idézetet így folytatja: „Ez a vágy elkísért addig, amíg meg nem ismerkedtem Gyermekek Jézusról ne-